

Rimski cesarji

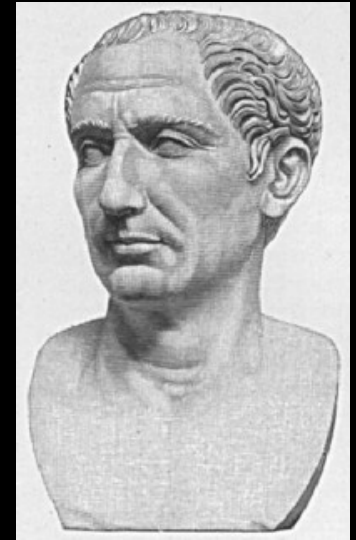

Uvod

Marsikdo, bi na vprašanje, kdo je bil najpomembnejši rimski cesar odgovoril: “Julij Cezar”, pa temu ni bilo tako. Julij Cezar ni bil nikoli cesar, čeprav je bil še za življenja. Leta 45 pr. Kr. Je bil imenovan za diktatorja in zato so ga rimski zgodovinarji obravnavali kot takega. Po drugi strani pa je ime Cezar postal priimek prve dinastije rimskih cesarjev in je posledično postalo sinonim za naziv, kar je postala praksa v cesarstvu.

Julij Cezar je bil zaradi svojih bliskovitih zmag v različnih delih Sredozemlja nesporni zmagovalec in je imel za seboj močno vojsko. Izkoristil je krizo republike in po zmagi v državljanski vojni prevzel oblast. Cezar je bil take narave, da ni hotel uživati v sadovih preteklega dela, ampak si je vedno znova želel velikih dejanj in slave. Z vojsko je zavzel Rim. Senatska vlada mu seveda ni mogla kljubovati, zato je pobegnila in mu prepustila oblast. Toda Cezarja so leta 44 pr. Kr. umorili. To so storili zarotniki pod vodstvom Bruta in Kasija.

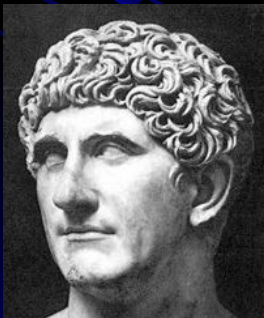

Cezarjevi morilci so upali, da bodo s tem dejanjem obrnili tok zgodovine, a velika žoga se je že kotalila in fizična odstranitev enega samega človeka, pa naj je bil še tako izjemen je ni mogla več ustaviti.

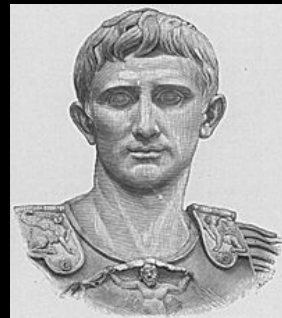

Cesarja sta nasledila konzul Mark Antonij in njegov nečak oziroma posvojenec Oktavijan, ki pa sta se po značaju zelo razlikovala od njega.

Oktavijan je bil prepričan, da država ne sme biti urejena po zgledu helenistične monarhije, ampak po načelu najširšega družbenega soglasja. Oktavijan in Antonij sta skupaj z Emilijem Lepidom sklenila drugi triumvirat in po porazu Cezarjevih morilcev zavladata cesarstvu – Oktavijan je dobil zahodni del, Antonij pa vzhodnega.

Mark Antonij

Oktavijan

Emilij Lepid

Dozorel je čas za vladavino enega – najspodobnejšega-
-moža. Oktavijan je leta 31 pr. Kr. porazil Antonija, nato pa
se je spretno lotil reformiranja države.

Tako se je začelo dolgo obdobje vladavine rimskih
Cesarjev, ki jih delimo na več rodbin in dinastij

Obdobja rimskega cesarstva in rimski cesarji

Rodbine, ki so vodile mogočno rimsko cesarstvo so bile sledeče:

- Julijsko-Klavdijska
- Flavijska dinastija
- Nervansko-Antoninska dinastija
- Severska dinastija
- Vladarji med krizo tretjega st. ali vojaški cesarji
- Tetrarhija
- Konstantinova hiša
- Valentinijanska dinastija
- Teodozijeva hiša
- Zahodno cesarstvo
- Vzhodno cesarstvo

Julijsko-Klavdijska rodbima

GAJ AVGUST OKTAVIJAN 63-14 pr. Kr.

Oktavijan se je spretno in brez prelivanja krvi lotil spreminjanja državne ureditve. Z njegovim prihodom se je lotilo obdobje miru, ki je cesarstvu omogočilo hiter gospodarski razvoj. Bil je začetnik družine Julijcev. Province je razdelil na cesarske in senatne: senatne so lahko upravljali senatorji, s cesarskimi pa je upravljal cesar tako, da je imenoval upravitelja province-guvernerja. Avgust je bil cesar miru – z njegovega obdobja izvira izraz **Pax Romana**, ki pomeni mir pod okriljem nadmoči Rimskega imperija.

TIBERIJ I. 42 pr. Kr.- 37 n. št.

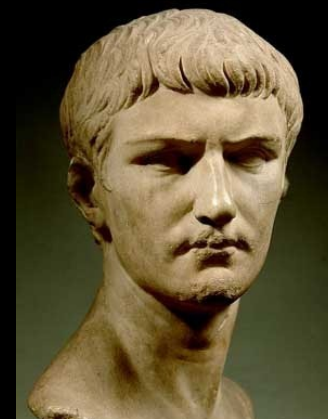
Kot Avgustov posinovljenec in nosilec vseh najpomembnejših funkcij je brez težav nasledil svojega očeta, saj so bili vsi možni tekmeci že v Preteklosti odstranjeni. Tiberij je nadaljeval Avgustovo miroljubno zunanjo politiko

Pax Romana in utrjeval sistem principata, čeprav mu senat ni bil naklonjen. Po letu 30 je Tiberijev režim postal vse bolj tiranski. Tiberij je v paranoji preganjal vse resnične in domnevne nasprotnike, zlasti pa pripadnike Klavdijske-Julijske dinastije. Tiberij se je v drugi polovici vse več zadrževal na otočku Kapri. Tiberij je vse do pomladi 37 bival na Kapriju, nato se je odpravil v Rim. Med potjo je umrl naravne smrti.

GAJ JULIJ CEZAR GERMANIK znan kot KALIGULA 12-41 n. št.

Njegov oče je bil Germanik, mati pa Agripina starejša. Ker je oče poveljeval germanskim legijam, je mladi Gaj večino otroštva preživel v taboriščih. Tam je tudi dobil vzdevek Kaligula, kar pomeni škornček. Bil je edini Avgustov dedič moškega spola. Gaj je napovedoval liberalno politiko in dosledno upoštevanje Avgustovih načel. Kaligula je v prvih letih vlade vodil miroljubno zunanjo politikov smislu Pax romane. V drugi polovici vladavine z začetkom uvajanja despotizma se pojavi agresivnejša zunanja politika v smislu o vojaških osvajanjih. Gaj je v drugi polovici vlade prekinil s sistemom principata, ki je bil navidezna demokracija, in začel uvajati despotski tip vlade helenističnega tipa. Bil je prvi duševno neuravnovešen cesar. Legionarji so se mu uprli na invaziji na otok, zato je vojake ponižal in jih kaznoval. Za senatorja je imenoval svojega najljubšega konja. Na njega so uvedli več neuspešnih atentatov. Usoda Kaligule je bila zapečaten, ko se mu je obrnila garda.

KLAVDIJ I. 10 pr. Kr.-54 n. št.

Klavdij je bil član uglednega rodu Klavdijcev. Klavdij je bil šibkega zdravja, povrhu pa je še jecljaj, tako, da ni bil vzor rimljana. Po Gajevi smrti je pretorijanska garda senatu vsilila Klavdija, ker je bil edini še živeči Avgustov sorodnik. Klavdij je gardo za izkazano zvestobo nagradil in se zapisal v zgodovino kot prvi cesar. Uvedel je malo reform in oživil stare republikanske običaje. Klavdij je bil večkrat poročen. Zelo vplivna je bila žena Mesalina, ki je skušala Klavdija odstraniti z državnim udarom, vendar je bila neuspešna in usmrčena. Še vplivnejša je bila zadnja žena. V zadnjih letih vlade je postajal paranoičen in je kazal vidne znake nezadovoljstva nad Lucijem oz. Neronom, kot je dobil ime posinovljenem, je žena leta 54 dala cesarja umoriti. Pretorijanska garda je za naslednika takoj oklicala Nerona.

NERON 37-68 n. št.

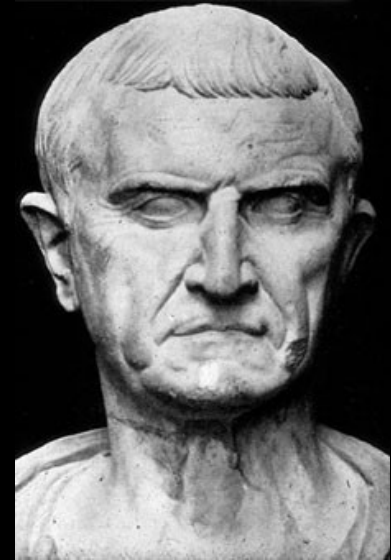
Ob nastopu vlade je imel šele 17 let, zato sta državo dejansko vodila Burr in njegov učitelj filozof Seneka. Leta 62 se je začela doba Neronove absolutistične vladavine v stilu Julija Cezarja. Ne glede na cesarjevo očitno nezmožnost vladanja je uprava v provincah potekala nemoteno. Veliko krizo je zanetil požar v Rimu leta 64, ki je uničil domala celo mesto. Antični pisci brez izjeme krivijo cesarja. Neron je po katastrofi pomagal ljudem, s tem, da je veliko mestnega dela porabil za cesarsko Zlato palačo. Ker je cesar neusmiljeno preganjal aristokracijo, je bilo vprašanje časa, kdaj bo padel strani zarote. Senat je cesarja razglasil za sovražnika države in priznal Galbo kot novega Avgusta. Na begu je Neron, zadnji Avgustov potomec, naredil samomor. Toda miru ni bilo, izbruhnila je prva državljanska vojna cesarske dobe.

GALBA 68-69 n.št.

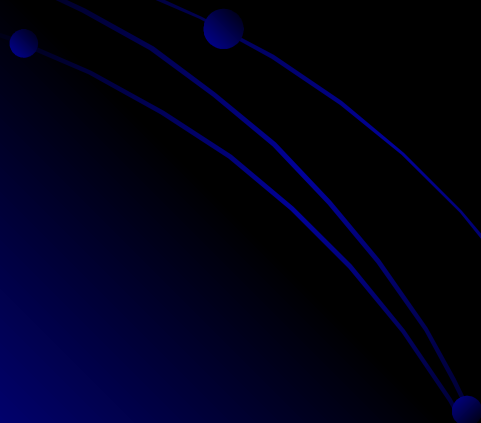
Galba je prevzel oblast takoj po Neronovi smrti. Soočen je bil z veliko gospodarsko zmedo in zaradi vrste trdih ukrepov postal neprijubljen pri vseh plasteh družbe. Težkemu položaju ni bil dorasel-kaj kmalu ga je nadomestil Oton, ki so ga podpirali prektorijani.

Galba je bil umorjen.

OTON leta 69

Otonu so očitali lahkost, vendar je pokazal, da je kos situaciji. Kljub vsemu pa je bilo njegovo vladanje zelo kratko. Legije ob Renu so privedle novega kandidata za cesarja-Avla Vitelija. Vkorakali so v Rim in Oton je izgubil bitko in napravil samomor.

VITELIJ leta 69

Tudi vladanje Vitelija je bilo zelo kratko. Na prestol ga je potisnila armada in na dvoru ni kazal volje za dostojno vedenje in resno delo. Medtem je armada na vzhodu že izbrala Vitelijevega naslednika, ki je takrat poveljeval vojski v bojih v Judeji. Vitelij je bil ubit.

Flavijska dinastija

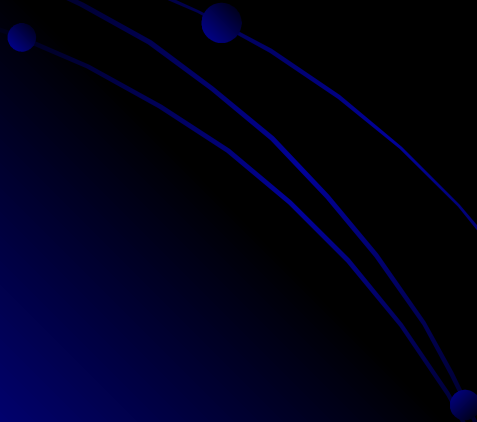
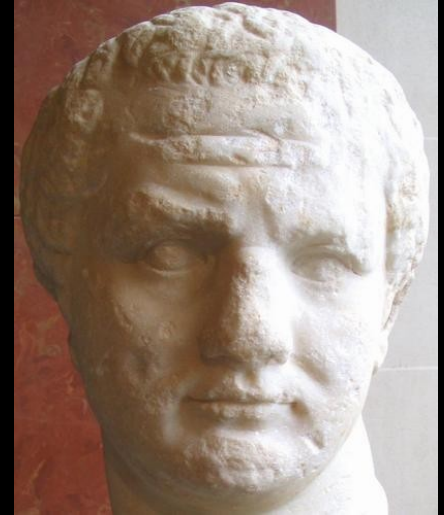
Vespazijan, 69-79 n. št.

Vespazijan je bil začetnik flavijske dinastije. Bil je zelo sposoben vladar, saj je reformiral državne finance, izboljšal položaj provinc, okrepil vojsko in utrdil meje. V razmerju do senata pa je cesar jasno pokazal, da namerava obdržati vajeti trdno v svojih rokah. Njegova vlada je državi zagotovila novo politično trdnost. Začel je graditi rimski Kolosej. Nasledila sta ga Sinova Titus in Domicijan.

Tit Flavij, 79-81 n. št.

Vespazijanov sin, ki se je v svojem kratkem vladanju izkazal kot darežljiv vladar. Ob požaru v Rimu je dal prodati pohištvo iz svoje Palače, da bi pomagal žrtvam, ob izbruhu Vezuva, ki je leta 79 uničil Pompeje, pa je prispeval ogromne vsote za pomoč.

Domicijan, 81-96 n. št.

Domicijan je bil mlajši Vespazijanov sin. Med njegovo vladavino so severno mejo ogrožala germanska ljudstva in upori rimskih čet na Rimu. Z vse izrazitejšim diktatorskim obnašanjem ter preganjanjem krstjanov si je nakopal še številne notranje nasprotnike. Končno ga je žena, ki se je bala za lastno življenje, dala zabosti. Senat je to odobral.

Nervansko-Antoninska dinastija

Nerva, 96-98 n. št.

Nerva je vladal zelo kratek čas a mu je uspelo odpraviti najhujše posledice Domicijanove vlade: obnovil je svobodo govora, rehabilitiral pregnane ljudi in okrepil gospodarstvo. Štiri mesece pred smrtjo je Nerva, ki je bil brez otrok, Tajranu sposobnemu namestniku v Zgornji Germaniji, pismeno sporočil, da ga posinovi. Tako je uveljavil novo načelo za izbor novega cesarja-po zaslugah.

Trajan, 98-117 n. št.

Naziv cesarja mu je leta 114 podelil senat. Trajan je cesar iz province, po poreklu iz Hispanije, današnje Španije. Bil je izjemno uspešen v bojih s tujimi plemeni in je v času njegovega vladanja Rimski imperij dosegel največji ozemeljski obseg. Po bojih z Armenci in ljudstvi v Mezopotamiji, so Rimljani pripojili ozemlje in ga upravno oblikovali v province Armenija, Mezopotamija in Asirija. Za Trajanovo obdobje se v Rimski zgodovini uporablja izraz `zlata doba`.

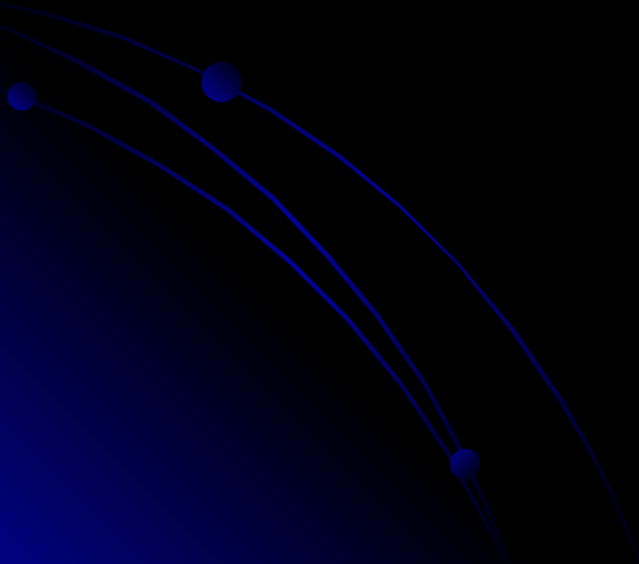
Hadrijan, 117-138 n. št.

Baje je bil sirota in pozneje posvojil ga je sorodnik Trajan. Velja za cesarja miru, poznan je po veselju do potovanj. Po pričevanjih je želel vse, o čemer je prebral, videti na lastne oči. V času njegove vladavine se je obseg imperija skrčil. Mejo na vzhodu v Mezopotamiji so zopet pomaknili z reke Tigris na reko Evfrat. Uvedel je pomembne upravne reforme in dal izdelati zakonik, ki je postal osnova pravnega presojanja v vsej državi.

Anotnin Pij 138-161 n. št.

Njegova vladavina pomeni čas preobrata, saj se je do takrat rimska država nenehno širila in le redko srečevala z resnimi nevarnostmi. Zdaj pa so se težave začele pojavljati na številnih mejah-zlasti na vzhodu. Tako je antoninova vlada pomenila le mučno zatišje pred velikim viharjem barbarskih napadov na rimsko državo.

Mark Avrelij 161-180 n. št.

Mark Avrelij se je rodil leta 121. očeta je izgubil že v rani mladosti, tako ga praktično ni poznal.

Pri 17 letih ga je posinovil Antonin Pij, ki je takrat postal cesar. Leta 161 je Antonin Pij umrl.

Mark je ob nastopu svoje vlade predlagal svojega adoptivnega brata Lucija za sovladarja. Skupaj sta vladala do 169 do smrti Lucija. Mark ni imel lahkega vladanja. Vseskozi so na ozemlje rimskega cesarstva vdiral barbari. Mark Avrelij je umrl zaradi bolezni leta 180.

Komod 180-193 n. št.

Komod je že kot mladenič nasledil svojega pokojnega očeta Marka Avrelija. Komod je slovel zaradi svoje nesmiselne okrutnosti in tiranskega vedenja. Rad se je primerjal s Herkulesom in je zahteval, da ga upodabljajo v njegovi preobleki. Končal je kot žrtev zarote.

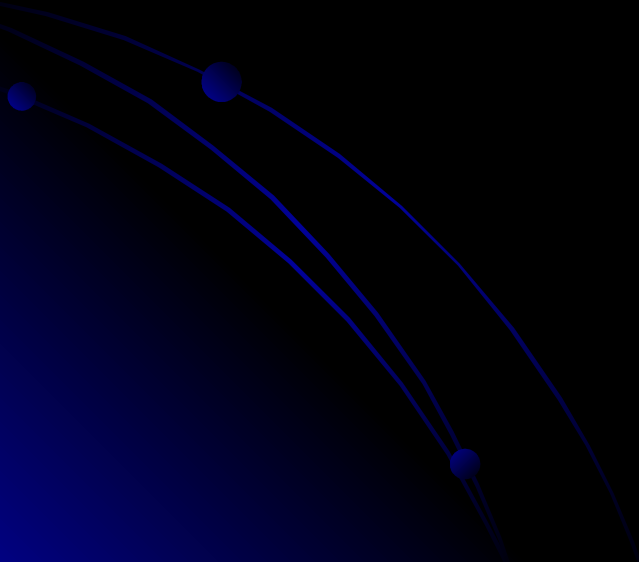

Severska dinastija

Septimij Sever 193-211 n. št.

Podpirale so ga legije v Panoniji in Germaniji. Njegova vladavina je prinesla državi kratko obdobje trdnosti in blaginje.

Preuredil je provinco Mezopotamijo. Nasledil ga je sin.

Mark Avrelij Antonin-Karakala 211-217 n. št.

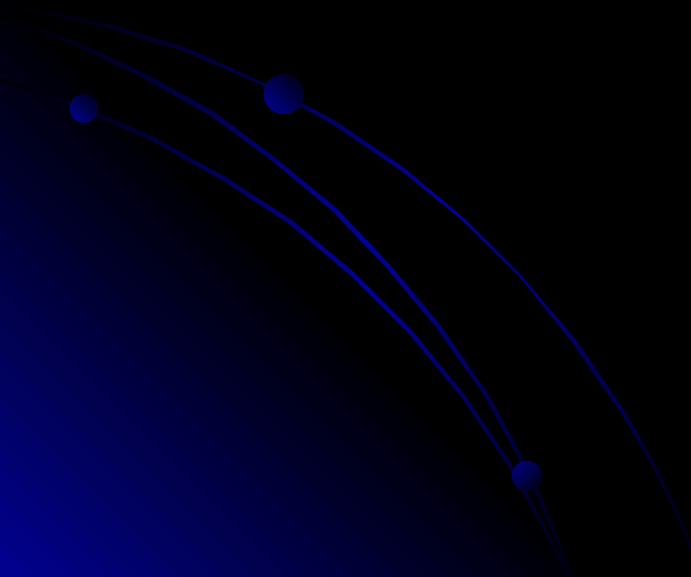
Med svojo zelo kratko vladavino je sprejel izredno pomemben zakon, s katerim je svobodnim prebivalcem cesarstva podelil rimsko državljanstvo. Dal je ubiti svojega brata Geto, ki je skupaj z njim vladal.

Vendar je bil tudi sam umorjen.

Heliogabal ali Elagabal 218-222 n. št.

Heliogabal je eden najbolj kontroverznih rimskih cesarjev, med vladanjem je kršil rimsko religiozno tradicijo in seksualne tabuje. Bil je svečenik sirijskega boga sonca.

Aleksander Sever 222-235 n. št.

Ni bil slab vladar, vendar je imel zaradi naraščajočega pritiska barbarov velike težave z obrambo meje. S svojimi neuspešnimi poskusi, da bi odbil napade sovražnikov, si je zapravil zaupanje vojske in bil umorjen.

Vladarji med krizo 3. st. ali vojaški cesarji

Maksimian I. Tračan 235-238 n. št.

Maksimian ni preganjal kristjanov. Zaposlen je bil s pohodi proti Germanom ob ruski in donavski meji. V zadnjem letu pa z državljansko vojno. Sledilo je mirno obdobje treh cesarjev.

Godrijan I. in Godrij II. 238 n. št.

Pupein in Balbin 238 n. št.

Godrijan III. 238-249 n. št.

Filip Arabec 244-249 n. št.

Filip Arabec je z velikim pompom praznoval tisočletnico ustanovitve rimskega imperija. Imel je dober odnos do kristjanov.

Decij 249-251 n. št.

Decij je bil prvi leta 250 začel preganjati kristjane. S smrtjo Decija se je preganjanje kristjanov nehalo do vladanja Valerija.

Herenij Etrusk 251 n. št.

Hostilijan 251 n. št.

Trebonijan Gal 251-253 n. št.

Emilijan 253 n. št.

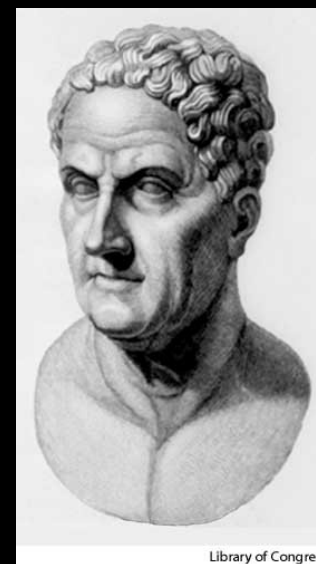
Valerijan I. 253-260 n. št.

Nadaljeval je Decijevo politiko preganjanja kristjanov, le-da je bil zelo strog. Izdal je 2 edikta, ki so poostrila boj proti kristjanom.

Galenij 260-268 n. št.

Ko je Valerijan padel v ujetništvo, ga je nasledil sin Galenij in hitro prekinil z očetovo versko politiko. Kristjanom je vrnil zbirališča.

Library of Congress

Klavdij II. Gotski 268-270 n. št.

Klavdij II. Gotski je še izboljšal odnos do kristjanov, ki je trajal vse do nastopa Avrelijana.

Kvintil 270 n. št.

Avrelijan 270-275 n. št.

Rojen je bil na območju današnje Sremske Mitrovice v vzhodni Srbiji. Bil je izvrsten vojskovodja in državnik. Uredil je razmere v cesarstvu, zavaroval meje, izvedel denarno reformo in poskrbel za sistematično pomoč revnim državljanom.

Florijan 276 n. št.

Prob 276-282 n . št.

Kar 282-283 n. št.

Karin 283-285 n. št.

Tetrarhija

Dioklecijan 284-305 n. št.

Kostancij Hlor 305-306 n. št.

Konstantin I. Veliki 306-337 n. št.

Konstatinova hiša

Konstancij II. 337-361 n. št.

Julijan 361-363 n. št.

Jovijan 363-364 n. št.

Valentinijanske dinastije

Valetinijan I. 364-375 n. št.

Gracijan 375-383 n. št.

Teodozijeva hiša

Teodozij I. 379-395 n. št.

Je izredno nevarno stanje v rimski državi rešil s sporazumom z Goti. Ostrogote je naselil v Panonsko nižino, Vizigote pa v Makedonijo.

Leta 391 je krščanstvo razglasil za državno vero in prepovedal vse poganske kulte. Skušal je pokristjaniti Germane in pospešiti proces zlivanja germanskih plemen s staroselci. Teodoziju I. se je posrečilo, da je kratek čas ponovno združil državo pod oblastjo enega cesarja, a je že za čas svojega vladanja uvidel, da takšna enotnost ne bo trajala. Pred svojo smrtjo je cesarstvo razdelil na dva dela: vzhodni in zahodni del, ki jih je dal med sinova.

Zahodno cesarstvo

Antonij 395-423 n. št.

Valerij 423-455 n. št.

Bitronij 455 n. št.

Avlij 457-475 n. št.

Majouija 475-476 n. št.

Libij Sever 461-465 n. št.

Vzhodno cesarstvo

Arkadij 395-408 n. št.

Teodozij II. 408-450 n. št.

Marcijan 450-457 n. št.

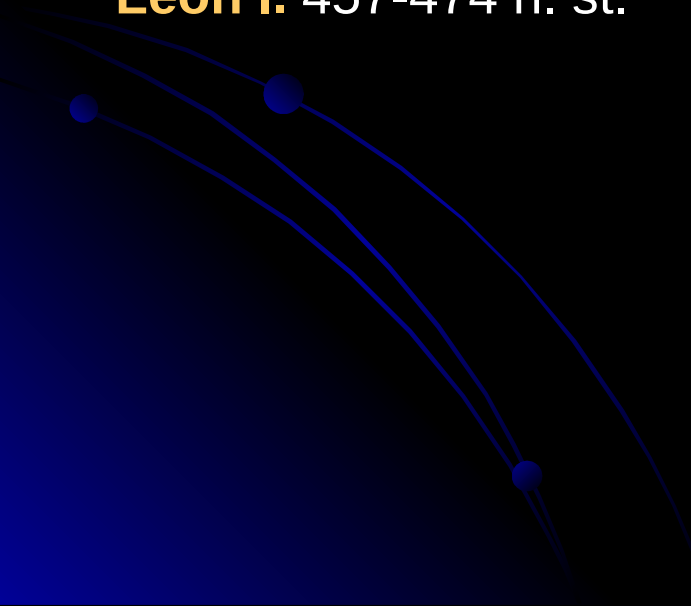
Leon I. 457-474 n. št.

Leon II. 474 n. št.

Zenon 474-491 n. št.

Bazilisk 475-476 n. št.

Zenon (ponovno) 476-491 n. št.

Zaključek

S propadom zahodnorimskega cesarstva se je končala politična, gospodarska, družbena in kulturna zgodovina velikega rimskega imperija. Propad velike sužnjelastniške države starega veka v zgodovini pomeni prelomnico. Z njenim razpadom se je končal stari vek

in začelo se je »novo obdobje« evropske zgodovine, ki ga danes imenujemo srednji vek.

viri

- Valdeta janković: KDO JE KDO V ANTIKI
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Kategorija:Rimski_cesarji
- Rajko Bratož: RIMSKA ZGODOVINA 1.
- Anna Marija Liberati & Fabio Burbon: ANTIČNI RIM

